

CAPACITAR PER A L'ACCIÓ

CONFERÈNCIA EUROPEA SOBRE POLÍTIQUES D'ALCOHOL

Barcelona, 3-5 d'abril de 2008

CONCLUSIONS DE LA CONFERÈNCIA

Amb un nivell de consum d'11 litres d'alcohol anuals per adult, Europa constitueix la regió del món on més beu la població, 2,5 vegades més que a la resta del món. Això implica per a Europa importants càrregues sanitàries i econòmiques, com ara dany i sofriment, danys a tercers, desigualtats sanitàries i una disminució de la productivitat europea.

La tercera Conferència Europea sobre Polítiques d'Alcohol, Capacitar per a l'Acció, es va celebrar a Barcelona, del 3 al 5 d'abril de 2008, i va comptar amb la presència de 352 participants de 36 països. La Conferència, que s'emmarcava en el programa d'activitats organitzat per la presidència d'Eslovènia del Consell de la Unió Europea, va tenir el suport del Ministeri de Sanitat i Consum d'Espanya i el Ministeri de Salut d'Eslovènia, i va ser organitzada per la Generalitat de Catalunya. La Conferència va ser cofinançada per la Comissió Europea, amb el copatrocini de l'Oficina Regional per a Europa de l'OMS i la European Alcohol Policy Alliance.

La Conferència va comptar amb la presència del ministre de Sanitat i Consum, la ministra de Sanitat d'Eslovènia, la ministra d'Atenció a la Tercera Edat i Salut Pública de Suècia, la ministra d'Afers Socials d'Estònia, el viceministre de Salut de Polònia, la consellera de Salut de la Generalitat de Catalunya, el ministre de Justícia d'Escòcia, la comissària federal de Drogues d'Alemanya, el director regional per a Europa de l'OMS, el director general de Salut i Protecció dels Consumidors de la Comissió Europea i la vicepresidenta del Comitè Europeu Econòmic i Social.

1. L'alcohol provoca un nivell elevat de dany

El consum d'alcohol que és perillós i provoca danys afecta tots els grups d'edat, els estrats de la societat i els països europeus, tot i que les persones amb desavantages socials n'estan molt més greument afectats. El risc de mort derivat durant la vida de lesions relacionades amb l'alcohol i condicions físiques i mentals cròniques relacionades amb l'alcohol incrementa linealment amb la quantitat d'alcohol ingerit en una ocasió i la d'alcohol ingerit durant tota la vida. En general, les persones subestimen el dany, de manera que hi ha una necessitat permanent de proporcionar informació adequada.

Actuacions: s'han de reforçar i implementar els programes comunitaris i municipals per incrementar la consciència i el suport a les polítiques sobre alcohol; es necessita posar advertències als envasos de tota Europa perquè la societat entengui que l'alcohol és una mercaderia especial i perillosa.

2. Els joves són vulnerables a l'alcohol

El consum d'alcohol a l'adolescència pot desencadenar canvis biològics a llarg termini que, com a efecte, podrien anar en detriment del desenvolupament del cervell adolescent, incloent-hi deficiències neurocognitives. Com més joves comencen a beure alcohol i com més quantitat beuen, més risc tenen de patir dependència a l'alcohol i dany relacionat amb l'alcohol durant l'adolescència, incloent-hi el suïcidi. Els joves, i en concret els que són grans bebedors, són particularment susceptibles als anuncis sobre l'alcohol. Hi ha cada vegada més evidència que la publicitat sobre l'alcohol incrementa la probabilitat que els adolescents comencin a beure, i que és més gran la quantitat total que beuen i la quantitat que beuen en una ocasió. Cal protegir millor els joves.

Actuacions: hi ha d'haver una millor regulació, aplicació de la normativa i control sobre el màrqueting d'alcohol que no sols tracti el contingut sinó també la reducció substancial de l'exposició dels joves al màrqueting d'alcohol; s'haurien d'aproximar les diferents normatives europees relacionades amb el màrqueting dels productes d'alcohol, tenint en compte la necessitat d'especificar fins quin punt és permès fer màrqueting d'alcohol en els mitjans de comunicació i les publicacions.

3. L'alcohol provoca danys a tercers

Els danys a altres persones diferents dels bevedors inclouen dany al fetus durant l'embaràs, dany derivat dels accidents de trànsit, dany derivat de la violència interpersonal i la delinqüència, danys a famílies i infants i el sofriment derivat de la dependència a l'alcohol. El valor del sofriment degut a un consum nociu d'alcohol del conjunt de països de la UE s'estima en 270 bilions d'euros per any, dividits entre dolor i sofriment, delinqüència i vida perduda. Els danys col·lectius inclouen els ingressos perduts a causa del cost social de l'alcohol en l'assistència sanitària. Els danys socials a causa del consum nociu d'alcohol en el conjunt de la UE està estimat en 125 bilions d'euros per any, dividits, dividits entre la salut, la delinqüència i els costos de productivitat perduts. Hi hauria d'haver una acció més contundent per reduir els danys provocats a tercers.

Actuacions: s'hauria de regular la disponibilitat econòmica i física de l'alcohol, i limitar-la, a fi de reduir el dany a tercers, incloent-hi la implantació de zones lliures d'alcohol; s'hauria d'implementar arreu d'Europa un límit màxim de concentració d'alcohol a la sang de 0,5 g/L, que en determinades circumstàncies es podria reduir fins als 0,2 g/L, juntament amb un límit més baix de 0,0 g/L per als conductors novells i els conductors de transport públic i vehicles de mercaderies pesades (els països que tinguessin límits més baixos no els haurien d'incrementar.)

4. La normativa del govern ha de ser més estricta

L'alt nivell de dany, l'impacte sobre els grups vulnerables, incloent-hi els que estan socialment en desavantatge i els joves, els danys provocats a altres persones que no són el bevedor i les propietats de l'alcohol que generen dependència, són motius pels quals l'alcohol no és una mercaderia normal com la llet o les patates. Totes aquestes són justificacions poderoses per reforçar la normativa, incloent-hi incidir sobre el preu i la disponibilitat d'alcohol. Aquestes són mesures de què es disposa una evidència irrefutable pel que fa a l'eficàcia i la relació cost-efectivitat a l'hora de reduir el dany relacionat amb l'alcohol. Tot i així, la implementació i l'impacte de la normativa eficaç pot entrar en contradicció amb matèries transfrontereres, en concret, per exemple, a causa de les altes exempcions per a viatgers entre països de la UE.

Actuacions: els impostos mínims d'alcohol haurien de ser com a mínim proporcionals al contingut d'alcohol de totes les begudes que contenen alcohol, hauria de cobrir els costos socials provocats per l'alcohol, i haurien d'incrementar-se al ritme de la inflació; en absència de nivells impositius harmonitzats i consensuats, les exempcions fiscals per a viatgers haurien de disminuir a tot Europa, ja que incrementen la competència impositiva i fan que s'abaixin els impostos.

5. S'ha de disposar de l'ajut per a les persones que ho necessitin

Els trastorns del consum d'alcohol estan reconeguts com a trastorns mentals i de la conducta dins de la classificació CIM-10 de les malalties i els trastorns. Hi ha evidència considerable sobre l'efectivitat i el cost-efectivitat de programes de consell breu prestats per l'assistència primària per al consum nociu d'alcohol i per als programes de tractament per a les persones amb dependència de l'alcohol. Tot i així, hi ha un decalatge considerable entre la quantitat de les persones que necessiten ajut i tractament i la disponibilitat d'ajut i tractament. A causa del cost-efectivitat de programes que redueixen el consum d'alcohol i la dependència a l'alcohol, hi ha una necessitat urgent d'escurçar la distància entre l'ajut i el tractament.

Actuacions: cal fer una inversió considerable en els sistemes sanitaris pel que fa a estratègies adequades per garantir l'àmplia disponibilitat i la comprensió d'una identificació precoç i de programes de consell breu en assistència primària, en el tractament cost efectiu per als trastorns del consum d'alcohol i en el suport per a les persones que pateixen els danys a tercers, incloent-hi la família i els infants; s'hauria d'implementar i controlar arreu d'Europa els paràmetres basats en l'evidència per al consell i el tractament.

6. Centrar-se en el producte, els agents econòmics tenen el potencial de reduir el dany

Les responsabilitats dels agents econòmics a l'hora de reduir el dany provocat per l'alcohol s'hauria de relacionar amb el producte, el centre dels seus negocis.

Actuacions: és cabal que els agents econòmics considerin maneres en què el preu i la força del seu producte podrien tractar-se per reduir-ne el preu, per exemple, compromís per donar suport a la normativa per a l'establiment d'un preu mínim; els fabricants i els detallistes s'haurien de comprometre per compartir la intel·ligència i el coneixement de l'alcohol il·lícit i comercial il·legalment, junt amb el compromís de donar suport als segells fiscals de tot Europa.

7. Donar la paraula a la societat civil

Tot i que sembla que hi ha un suport de la ciutadania de les opcions de la política sobre l'alcohol, sembla que en molts llocs no hi ha una consciència social del dany causat per l'alcohol i del que es pot fer per reduir-lo. A més, en molts països no hi ha una presència i força adequades de les organitzacions no governamentals en matèria d'alcohol i de polítiques sobre alcohol.

Actuacions: cal fer més inversió a les organitzacions no governamentals d'àmbit nacional i europeu per donar més veu a la societat civil per donar suport al canvi cultural per reduir el dany provocat per l'alcohol; cal que les accions de les organitzacions no governamentals siguin més preponderants, amb més visibilitat pel que fa a la seva presència.

8. Capacitar per a l'acció

Les conclusions del Consell de 2006 sobre una estratègia de la UE per reduir el dany relacionat amb l'alcohol van apuntar que l'objectiu principal de les polítiques relacionades amb l'alcohol hauria de reduir el dany i la reducció del dany hauria de promoure el creixement i l'ocupació i reforçar la productivitat i la competitivitat europea. Les conclusions subratllaven la necessitat de garantir que les oportunitats per evitar el dany relacionat amb l'alcohol per a la salut pública i la seguretat es tractin d'una manera coherent en àrees rellevants de la política i especialment les esmentades en les conclusions del Consell de juny de 2001 sobre l'estratègia de la comunitat per reduir el dany relacionat amb l'alcohol, com ara la recerca, la protecció dels consumidors, el transport, la publicitat, el màrqueting, el patrocini i els impostos específics sobre el consum i altres matèries del mercat intern.

Actuacions: cal capacitar més per a l'acció a Europa, i a cada país, per una acció col·lectiva i sinèrgica més aprofundida que doni suport a les conclusions del Consell de 2006 amb vista a obtenir accions controlades i contínues que redueixin el dany relacionat amb l'alcohol; s'haurien de reduir els impactes negatius per a la salut relacionats amb l'alcohol derivats de les decisions polítiques en tots els àmbits i els impactes positius identificats i promoguts.

9. Cap a una estratègia mundial

En l'informe de 2007 sobre problemes relacionats amb el consum d'alcohol, el Comitè d'Experts de l'OMS va emfasitzar que en els propers anys és probable que el consum d'alcohol s'incrementi substancialment en el Sud-est asiàtic i en els països de renda mitjana i baixa de l'oest del Pacífic (que constitueixen prop de la meitat de la població mundial), i que, en general en el món els pobres pateixen una càrrega desproporcionada de danys atribuïbles a l'alcohol.

Actuacions: Cal oferir més suport a Europa per desenvolupar l'estratègia mundial per reduir el consum nociu d'alcohol; cal tenir en compte el comerç mundial i el màrqueting dels productes de l'alcohol, i la necessitat de respectar les polítiques sobre l'alcohol d'altres països que són més estrictes; cal un marc legal comú per donar suport a una acció col·lectiva transfronterera.

10. Fer difusió de l'evidència

La salut és considerada per l'OMS "un estat íntegre de benestar físic, mental i social". Mentre que el dany físic i mental de l'alcohol ha estat provat i quantificat, no s'ha aconseguit provar i documentar completament l'àmplia gamma de conseqüències socials, com ara les conseqüències més adverses per a tercers i el dolor i sofriment consegüents.

Actuacions: cal invertir més en recerca de l'impacte de la beguda sobre terceres persones en l'àmbit laboral, a les llars i la vida social de les persones, com ara l'impacte de llarga durada que l'alcoholisme dels pares provoca sobre els infants i el seu desenvolupament com a adults; el mesurament i el control dels danys socials derivats de l'alcohol necessiten captar l'atenció d'Europa.